

Kokemuksia evauksesta – valmistelun näkökulma

Esimerkkinä Riihivuoren laskettelukeskuksen etuosto-
oikeuden käyttö

Sami Niemi @namisiemi

Valmistelun toimintaympäristö

- Erialaisten näkemysten yhteensovittaminen
- Virkavastuun ja lainsäädännön sekä oman ohjeistuksen huomioiminen
- Valmistelun tason arviointi välillä kriittistä – ”ikäväkään” päätösesitys ei välttämättä ole huonosti valmisteltu
- Intohimoja tai ristiriitoja sisältävät päätökset sekä valmistelun että päätöksenteon haasteena
- Strategian tulisi olla valmistelua ja päätöksentekoa ohjaava väline
- **Vaikutusten ennakoarvioinnilla tai muilla arvioinneilla saadaan ainakin osa näistä haasteista jo etukäteen ratkaistua**

Ajatuksia vaikutusten ennakkoarvioinnin käytöstä valmistelun näkökulmasta 1/2

- Lähtökohtaisesti hyvässä valmistelussa huomioidaan aina päätösten vaikutuksia jo etukäteen
- EVA-työkalujen tai -rakenteiden hyödyntäminen varmistaa monipuolisen tarkastelun ja systemaattisuuden sekä läpinäkyvyyden
- Pakottaa valmistelijan pohtimaan asiaa eri näkökulmista – huomioitava silti, että joissain asioissa voi olla valittujen tarkastelukulmien lisäksi myös muita huomioitavia seikkoja ja vaikutuksia
- Tuo myös itselle uudenlaisia näkökulmia ja lähestymistapoja
- Tarjolla useita erilaisia vaikutusten ennakkoarviointeja (lapset, yritykset, ympäristö, liikunta)

Ajatuksia vaikutusten ennakkoarvioinnin käytöstä valmistelun näkökulmasta 2/2

- Vähentää ”turhia” kysymyksiä – voi myös avata uusia
- Ainakin välillä joku voi kyseenalaistaa evauksessa tulkinat, mutta evaus ohjaa kysymyksiä ainakin jossain määrin niille aihealueille, joita on pohdittu
- Se, ovatko tulkinat vaihtoehtoista oikeita vai väärä ei ole lopulta tärkeintä – ne voivat myös viedä keskustelua olennaisiin asioihin
- Käytön monipuolisuus ja hyödyntäminen pitkälti itsestä kiinni
- Lisää parhaimmillaan tiimityötä

An aerial photograph of a winter resort area. The scene is dominated by snow-covered ground and dense evergreen forests. In the center, there is a cluster of several buildings, likely a ski lodge or resort complex. To the left, a large, snow-covered slope descends towards a body of water. The sky is overcast with soft, diffused light, suggesting a winter day. The overall atmosphere is serene and cold.

**Esimerkkinä
Riihivuoren
laskettelukeskus –
elinkeinopolitiikkaa,
maapolitiikkaa,
virkistystä**

Taustaa Riihivuoresta ja evauksesta

- Riihivuoren laskettelukeskus (Muurame) on perustettu alun perin vuonna 1981
- Alueella laskettelurinteet, ravintola, katettu kesäteatteri sekä mökki- ja majoitustoimintaa
- Konkurssi 2017, tarjottiin kunnalle ennen sitä ilman osaa keskeisistä toiminnoista
- Konkurssin jälkeen irtaimistoa myytiin erikseen eri laskettelukeskuksiin (hissit, koneet, lumetusjärjestelmät), maa-alueesta 34 ha tehtiin yksityisten sijoittajien kanssa kaupat 650 000 eurolla -> kunnalla mahdollisuus käyttää etuosto-oikeutta
- Osa laskettelurinteiden alueesta sijaitsi päätösvaiheessa yksityisen maaomistajan alueella
- Rajoittuu suoraan Päijänteen vesistöön, samoin osittain yksityisen maille perustettuun luonnonsuojelualueeseen
- Kuntalaisilta vahva signaali toiminnan jatkumisesta laskettelukeskuksena

Päätettiin tehdä EVA siitä, kannattaako kunnan käyttää etuosto-oikeutta asiassa

Lähtökohdat evaukselle

- Osin varsin vahvoja ennakkokantoja etuosto-oikeuden käyttöön puolesta ja vastaan
- Osalla päättäjistä alueeseen tai liiketoimintaan liittyviä intressejä
- Ulkopuolinen paine ja medianäkyvyys
- Osa laskettelutoiminnan kannalta kriittisestä kalustosta oli myyty erikseen konkurssipesästä (mm. hissit, lumetukseen liittyvä kalusto yms.)
- Osin pyritty vaikeuttamaan toiminnan uudelleenkäynnistämistä
- Alueella esim. mökkivuokrauksessa useita toimijoita
- Haluttiin tarkastella molemmat vaihtoehdot samoilla kriteereillä ja tuomalla vaihtoehtojen perusteet avoimesti eteen
- Linkki

Mikä onnistui, mikä ei

- + Liiketoiminta-analyysit ja arviot pitänyt pääosin paikkansa
- + Toiminta pystytty pitämään pääosin käynnissä
- + Kiinteistöjen siirtoon liittyvät asiat ja haasteet tunnistettu
- + Esim. ilmastonmuutoksen liittyneet uhkaskenaariot eivät ole toteutuneet
- + Määrätietoinen ja yhteistyössä tehty kehittäminen
- - Toimijoiden löytäminen, sopimukset sekä valmisteun että seurannan osalta työllistäviä
- - Toimijoiden väliset ristiriidat,
- - Toimijoiden toimintaedellytykset , kunnan roolin ymmärrys sopimus Kumppanina
- - Ylläpitokustannukset menneet yli arvioidun
- - KORONAN ennakointi uupui
- - Evas ei näy lopullisessa päätöksessä, vaikka on esitelty kaikissa päätösvaiheissa

Jälkikäteen tapahtunut...

- Kunnan roolina ollut omistaa alue ja olemassa olevat rakennukset, toiminta yrittäjille
- Koko alueen maanomistus siirtynyt kunnalle
- Laskettelutoimija vaihtunut kertaalleen
 - Laskettelutoimintaa varten osittain tehty investointeja, osin vaiheessa
- Teatteritoimijat vaihtuneet 2 krt, koronalla vaikutusta
- Ravintolatoimijassa vaihdoksia
- Mökkien välitystoiminnassa muutoksia – toimii tässä kohtaa hyvin
- Koko kokonaisuus ollut kuitenkin käytössä ja toimintaa kehitetään edelleen, pitkäjänteisyys ja uudet sijoittumiset kuitenkin kärsineet sekä koronasta että toimijoiden muutoksista sekä ristikkäisistä intresseistä
- Pääsääntöisesti päätöksenteossa ei ole palattu lähtökohtien evaukseen ja päätökseen on oltu tyytyväisiä

Sami Niemi
Erityisasiantuntija
Suomen Kuntaliitto
p. +358 50 5899 187
sami.niemi@kuntaliitto.fi

www.kuntaliitto.fi